Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Päihdekuntoutuksen uudistaminen ja uuden kaksikielisen päihdekuntoutusyksikön perustaminen

Aluehallitus 23.11.2026
ÖVPH/7185/05.05.00/2026

Valmistelija Niemistö Riku
Hyvärinen Kosti
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Pohjanmaan hyvinvointialue tuottaa päihde- ja riippuvuushoidon avohoitoa psykososiaalisissa keskuksissa sekä selviämis-, katkaisu- ja vieroitushoitoa omana toimintana. Laitosmuotoisessa päihdekuntoutuksessa palvelurakenne on sen sijaan jakautunut asiakkaan kielen perusteella kahteen erilaiseen toimintatapaan.

Ruotsinkielisten asiakkaiden laitosmuotoinen päihdekuntoutus toteutetaan pääasiassa hyvinvointialueen omassa yksikössä, Pixne-klinikalla, kun taas suomenkielisten asiakkaiden kuntoutus hankitaan nykyisin pääosin ostopalveluna eri puolilta Suomea.

Suomenkielisille asiakkaille ei tällä hetkellä ole omaa suomenkielistä laitosmuotoista päihdekuntoutusta. Nykyinen rakenne ei tue sitä, että omalla hyvinvointialueella voitaisiin kehittää päihdekuntoutuksen koko palveluketjua yhdenvertaisesti kaikille asiakkaille.

Tällä hetkellä kaikki hyvinvointialueen omat päihdekuntoutuspaikat ovat ruotsinkielisiä ja näiden paikkojen kapasiteetti on vajaakäytöllä. Pixne-klinikalla on kahdeksan asiakaspaikkaa, joista vuosina 2024–2026 on ollut keskimäärin käytössä 3,7 paikkaa viikossa. Samaan aikaan suomenkielisiä asiakkaita on ostopalveluissa keskimäärin noin 4,5 asiakasta viikossa.

Keskimääräinen viikoittainen tarve	**Asiakkaita**
Pixne-klinikan nykyinen käyttö	3,7
Suomenkieliset asiakkaat ostopalveluissa	4,5
Yhteensä	**8,2**

Ostopalveluihin käytettiin vuonna 2025 noin 345 000 euroa, ja vuoden 2026 kustannusten ennakoidaan ylittävän 400 000 euroa.

Uusi kaksikielinen päihdekuntoutusyksikkö
Tavoitteena on perustaa Pohjanmaan hyvinvointialueelle uusi kaksikielinen päihdekuntoutusyksikkö, johon nykyisen Pixne-klinikan toiminta yhdistetään. Uudella toimintamallilla muodostetaan koko hyvinvointialuetta palveleva päihdekuntoutuksen kokonaisuus, jossa palvelua tuotetaan sekä suomeksi että ruotsiksi.

Tavoitteena on, että asiakas saa päihdekuntoutuksen omalla äidinkielellään ja että ruotsinkielisen päihdekuntoutuksen nykyinen erityisosaaminen säilyy ja vahvistuu. Myös muille kaksikielisille hyvinvointialueille ja Ahvenanmaalle voidaan edelleen tarjota ruotsinkielistä päihdekuntoutusta.

Uusi yksikkö aloittaa toimintansa nykyisissä Pixne-klinikan tiloissa. Samanaikaisesti selvitetään ja haetaan uusia, toiminnalle paremmin soveltuvia toimitiloja. Nykyisiä Maalahden tiloja ei ole arvioitu pitkän aikavälin toiminnan kannalta riittäviksi, ja uusien tilojen tavoitteena on mahdollistaa myös kapasiteetin kasvattaminen nykyisestä kahdeksasta paikasta noin 12–14 asiakaspaikkaan.

Uutta yksikköä olisi mahdollisuus pitää auki ympäri vuoden, kun nykyisellä Pixne-klinikalla on toiminta jouduttu tauottamaan esimerkiksi joulun ajaksi.

Uudistuksen tavoitteet
Uudistuksen tavoitteena on siirtää päihdekuntoutuksen painopistettä nykyistä vahvemmin hyvinvointialueen omaan palvelutuotantoon ja parantaa mahdollisuuksia kehittää ehjiä palveluprosesseja.

Nykyisen oman kapasiteetin ja ostopalveluissa olevan asiakasmäärän perusteella hyvinvointialueella on edellytyksiä nostaa oman tuotannon osuus jopa noin 90 prosenttiin. Ostopalveluja käytetään jatkossakin silloin, kun asiakkaan yksilöllinen hoidon ja palvelun tarve sitä edellyttää.

Uudistuksella tavoitellaan siten samanaikaisesti:

- nykyisen oman kapasiteetin tehokkaampaa hyödyntämistä
- ostopalvelujen merkittävää vähentämistä (suomenkieliset asiakkaat)
- ruotsinkielisen päihdekuntoutuksen saatavuuden turvaamista
- päihdekuntoutuksen ympärivuotista saatavuutta
- mahdollisuutta kehittää palveluketjua selviämis- ja katkaisuhoidosta päihdekuntoutukseen

Tavoitteena on, että asiakkaan palveluketju on sama hänen äidinkielestään riippumatta. Kun sekä hoito että kuntoutus voidaan toteuttaa pääosin hyvinvointialueen omana toimintana, voidaan myös kuntoutuksen jälkeinen avohoito, sosiaalipalvelut ja muut tukitoimet kytkeä nykyistä sujuvammin osaksi asiakkaan kokonaisuutta.

Uudistuksella vahvistetaan päihdekuntoutuksen yhdenvertaisuutta, jatkuvuutta ja kustannustehokkuutta. Keskeinen lähtökohta on, että sekä suomen- että ruotsinkielinen asiakas saa tarvitsemansa päihdehoidon ja päihdekuntoutuksen omalla kielellään ja mahdollisimman yhtenäisenä palveluketjuna omalla hyvinvointialueella.

Vaikutus muualta Suomesta tuleviin asiakkaisiin
Vuosina 2022–2026 Pixne-klinikalla on ollut 49 asiakasta muilta hyvinvointialueilta ja Ahvenanmaalta. Asiakkaista n. 10 % tulee Pohjanmaan hyvinvointialueen ulkopuolelta. Myös uudessa yksikössä on mahdollisuus tarjota palvelua muiden alueiden asiakkaille.

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina
ehdottaa, että

- aluehallitus päättää, että ehdotukseen pyydetään lausuntoja alueen kunnilta, kaksikielisiltä hyvinvointialueilta ja Ahvenanmaalta
- esitys uuden kaksikielisen päihdekuntoutusyksikön perustamista tuodaan aluehallituksen päätettäväksi lausuntojen saamisen jälkeen

Päätös:

Liitteet

Oheisaineisto